

ALGAS VALGEVENE PEALÄTUNGIOPERATSIOON

Valgevenemaa Leninliku Kommunistliku Noorsooühingu sekretär K. Mazurov (vasakult esimesena) ja M. Zimjanin (vasakult kolmas) parteiühmade komsomolliõpetajate hulgas.

22. juunil 1944. a. avaldati Nõukogude valitsuse dokument «Kolm aastat Nõukogude Liidu Suurt Isamaasõda (sõjalised ja poliitilised tulemused)». Selles näidati, millised edusammud olid teinud kogu rahvas ja Punaarmee partei juhtimisel vaenlase purustamiseks. Kaitseväeoperatsioonide, vaenlase purustavate hoopide andmisele, tema väikihutamisele NSV Liidu piiridel.

Enn 1944. a. suvel oli Hitlerlaste käes veel siiski suur osa Valgevene, Lääne-Ukrainna, Moldaavia, Baltimaade ja Karjala territooriumist.

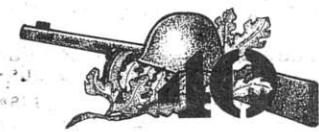
Vaenlane ei suutnud sel ajal enam pealetungi organiseerida. Hitlerlik väejuhatuse ootas Nõukogude armeed pealööki Lvovi ja Bukaresti suunas, tõenäoliselt peeti pealetungi Baltimaadel. Siiski algasid 1944. a. suve hiljalahingud 10. juunil Leningradis ja 21. juunil Karjala rinde vägede edukas pealetungiga soomlaste positsioonidele. Karjala maakitsusel ning Lõuna-Karjalas, 20. juunil jõuti Viiburi ja 28. juunil vabastati pärast ümberharramistansoni Karjala-Soomes NSV pealinn Petrozavodsk.

Valgevenemaa sattuvas sõjaliku okupatsioonile alla juba sõja esimestel aastatel. Hitlerlaste terrori all vaenlane hävitas siin 2,2 miljonit kohalikku elanikku ja sõjavang ning viis Saksamaale sunniviiselt 380 000 inimest.

Kõigele vaatamata tugevnes üldrahvlik võitlus sissetungijate vastu. 1944. a. suvel tegutses Valgevenemaal 150 partisanibrigaadi ja 40 üksikut rühma rohkem kui 143 000 võitlejaga. Aktiivset võitlust okupantidega käinud tuhandet sõjaväelast. Isikliku eeskujuga aitasid ühisaktiivse vaenlase vastu korraldada üle 11 000 kommunisti ja 31 000 kommunistliku noort. Nõukogude armeelihenemise Poola piirile elavnes Armija Ludowa üksuste ning teiste anti-fašistlike sõjaliste organisatsioonide tegevus, kes andsid 1866 Saksas fašistlike vägede komsomolliõpetajatele.

1944. a. suveks kulges rindejoon Valgevenemaal 15–60 km ida pool Polotski, Vitebski, Oršat, Mogiljovi ja edasi mõnda Pripiat'i jõge kuni Kovel'i rajoonini. Rinne, mille pikkus oli üle 1100 km, moodustas suure kaare suunaga itta. Seal oli kaitset vaenlase armeegrupp «Mitte» kindralfeldmarsal E. Buschi juhtimisel (teda asendas 28. juunil kindralfeldmarsal W. Model), Sinna kuulusid 3. tanki-, 4., 9. ja 2. väliarmee, mida toetasid 6. ja osaliselt 1. ning 4. õhuarmed. «Mitte» naabris põhja suunas oli armeegrupp «Nord» 16. armeed ning lõunas armeegrupp «Vendukraïne» 4. tankiarmee. Vaenlase jõud moodustasid 63 diviisi ja 3 brigadiid — kokku koos tagalaüksustega 1,2 miljonit inimest. Maaväe toetas umbes 1350 lennukit, 9500 suurtükki ja miinipildujat, 900 tanki ning rinde-suurtükki. Fašistid olid Valgevenes ja sellega piirnevatel aladel loonud tugeva kaitse, muutnud paljud linnad kindluseks. Tagalal oli neil mitu kaitseviisi, viimane 250–270 km eeslinnast. Vaenlane pööras Valgevenemaa kaitsele suurt tähelepanu, sest nende alade kaotamine tähendaks avada Punaarmeele tee Poolasse ja Ida-Fraansmaale, see ähvar-

danuks 1866 teiltadeit Baltimaades ja Lääne-Ukrainas asuvatele vägedele. Püüdes üldiselt edasi lükata, koostas Hitlerlik juhtkond kõik materiaalsed ja inimressursid. 1944. a. juulis saavutas Saksas tööstus oma sõja-aastate kõrgema taseme. 6 kuuga laskisid tehased välja 16 000 lennukit, 8300 raske- ja keskmist tanki ning liikur-suurtükki. Vaatamata teise rinde avamisele Lääne-Euroopas, asusid Hitlerlaste kõige võitlusvõimelisemad diviisid endiselt Idarindel. Nõukogude vägede vastas oli 179 hästi komplektitud Saksas diviisi ja 5 brigadiid ning satelliitide 49 diviisi ja 12 brigadiid. Nendes vägedes oli kokku 4,3 miljonit inimest, 59 000 suurtükki ja miinipildujat, 7800 tanki ja ründesuurtükki, ligi 3200 lahingulennukit. Punaarmee

vastavad näitajad olid 6,6 miljonit sõdurit ja ohvitseritegevust, 98 100 suurtükki ja miinipildujat, 7100 tanki ja liikur-suurtükki ning ligikaudu 12 900 lahingulennukit. Nüüd samad andmed 4 Valgevene operatsioonis osalenud 4 rinde vägede ja tehnikaga: 2,4 miljonit, 36 400, 5200 ja 5300.

Aprillil lõpus võitis kõrge ülemjuhatus vastu lõpliku otsuse suvekampaania, sealhulgas ka Valgevene strateegilise pealetungioperatsiooni läbiviimiseks. Lõplikult kinnitati see 31. mail. Pealetung pidi algama 19. juunil, kuid tohtud eeltood, mis tuli teha vägede koondamiseks, ümberpaigutamiseks, relvastuse ja laskemoona kohaletoimetamiseks, sadade sõdade ning teede ehitamiseks mitme tuhande kilomeetri ulatuses, samuti maastiku demineerimise tingistid suurpealetungi eeslõikes 23. juunile.

31. mail said rindete juhatajad peakerolterist direktiivi, mille tähtsuse algselt ettevalmistus eelseisvaks pealetungioperatsiooniks, mille koordineerimiseks oli J. Stalini soovitusel «Bragration».

Nõukogude väejuhatuse poolt väljatöötatud plaan oli lihtne ja originaalne. Nõukogude Liidu marsal G. Zükov on kirjutanud (vt. G. Zükovi «Meenutusid ja mõtisklusi», Tln., 1984, lk. 378): «Peakerolteri plaanis oli ette nähtud anda kolm võimsat lööki: 1. Balti ja 3. Valgevene rinde löök üldsuunaga Vilniusele; 2. Valgevene rinde löök Baranovitši peale; 3. Valgevene rinde vasaku tiiva grupeerungu üldsuunaga Minsk.»

Kuues löök ühegaes vaenlase kaitset läbimurdmiseks kavatses vaenlase jõud tükeldada ning nende vastupanu nõrgendada.

Niisil pidi vaenlase Valgevene operatsiooni purustama 1. Balti (rinde juhataja kindralpalkovnik I. Bagramjan), 3. Valgevene (kindralpalkovnik I. Tšernjakhovski), 2. Valgevene (kindralpalkovnik G. Zahharov) ja 1. Valgevene rinde väed (armeedikindral K. Rokossovski). 1. Valgevene rinde koosseisus asusid lahingusse ka 1. Poola armeed üksused kindralleitnant Z. Berlingi juhtimisel. 1. ja 2. Valgevene rinde tegevust koordineeris G. Zükov (operatsiooni teisel etapis oli 1. Ukraina rinde tegevust, mis arendas juulis pealetungi Rava-Ruska ja ning Lvovi suunal) ja 3. Valgevene ning 1. Balti rinde tegevust Nõukogude Liidu marsal A. Vassiljevski.

Ulopealetung algas 23. juunil, milles osalesid 1. Balti, 3. ja 2. Valgevene rinde väed. Järgmisel päe-

val läksid pealetungile 1. Valgevene rinde väed. Samal ajal astusid vaenlase tagalal aktiivset operatsiooni partisanid. Nende tegevus oli eelnevalt rindete aktiivseid koostööd.

23. juunist kuni augusti lõpuni ei vaibunud Valgevenemaal ägedad heitlused nii maal kui õhus. Juba esimesel päeval murti vastase kaitset mitmes suunas läbi ja meie väed sõstisid edasi. Kuid ometi pool võitlus kerge. Vastane püüdis mitmel korral organiseerida vastulööke. Meie vägedel tuli Poolani jõudmisel ületada vähemalt 12 vesitõket, nende hulgas Berezina, Narev, Visla.

Hitlerlaste löödi välja hästikindlustatud positsioonidelt, siis piirati mõne päevaga sisse ning hävitati. Pealetungioperatsiooni ajal sulgesid meie väed Vitebski, Bobruiski ja Minski piirkonnas vaenlase kolme piiramisrõngasse. Eriti suur katel tekkis Minski juures. Minski hõivamine oli ülesandeks tehtud 3. ja 2. Valgevene rinde vägedele, keda pidi abistama 1. Valgevene rinde väed, haarates linna ümber lõunast ja edelast.

G. Zükov meenutab: «3. juulil kordikid tungis kindral Minskisse A. Burdenjoi 2. kaardiväe-tankigrupp. Põhjust olid linnani jõudnud soomustankivägede marsal P. Rotmistrovi 5. kaardiväe-tankiarmed eelväesad. Keskpäeval jõudis linna 1. Valgevene rinde 1. kaardiväe-tankikorpus kindral M. Panovi juhtimisel. M. Panovi tankigruppuse järel jõudis Minski ümbruses kindral A. Gorbatovi 3. armeed. Ühtaegu jõudsid meie väed Minski edelasse ja loodesse, paisates vastase lähenevad reservid läände.»

3. juulil õhtuks oli Saksas 4. armeed väekõndid põhigrupp taganemisele järele lõigatud ning Minskist ida pool piiramisrõngasse surutud. Ümber olid piiratud 12., 27. ja 35. armeekorpus ning 39. ja 41. tankikorpus, ühtekokku rohkem kui 100 000 meest lahingukõrgeisustel.

3. juulil õhtuks puhastati Minsk täielikult vaenlasest. Valgevenemaa pealinn oli tunnustamisel muutunud. Olin Minskis seitse aastat polku ja brigadiid juhtinud, tundsin seal hästi iga tänavat, kõiki tähtsamaid ehitisi, sildu ja parki, staadione ja teatreid. Nüüd oli kõik varemets...

Kõige masendavama mulje jätsid inimesed, Minski elanikud. Nad olid ära piinatud, kõhnunud, paljudel olid silmad pisarais... 11. juuliks olid ümberpiiratud Saksas väed vaatamata vastupanule võrg võetud või hävitatud. Kolmekümne viie tuhande vangilangenu hulgas oli kaksteistkümmend kindralit.»

Nelja rinde tugevate löökidega armeegrupp «Mitte» purustati juulikeskpaigaks Saksas 3. tankiarmed ning 4. ja 9. väliarmee. Vabastati palju linnu, nende hulgas 13. juulil Leedu NSV pealinn Vilniuse. Vaenlase strateegilise kaitsele löödi löhe, mis ulatus kuni 400 km pikki rindet ja kuni 500 km sügavuti. Veeremahil ei olnud selle löhe kilreks kinnitõukamiseks vägesid. Kraabiti kokku väekõrgeisust Itaaliast, Saksamaalt, Norrast, kuigi Prantsusmaal käisid ägedad lahingud meie tookordsete liitlasvägedega.

Juulil lõpuks olid 1. Valgevene ja 1. Ukraina rinde väed kindlustunud kolmel Visla läänekaldal — Magnuszewi, Pulawy ja Sandomierzi — plattedarmil. Kaks kuud väldanud lahingud käigus purustati Saksas vägede kaks suurimat strateegilist grupeerungut. Nõukogude vägede pealetung jätkus. Loodi eeldused ka Baltimaade täielikuks vabastamiseks fašistlikest okupantidest.

Marksislik-Leninliku Haridustöö Nõukogu (MLHN) juhitud koolides 36 teadusliku kommunistliku kooli, kus õpib kokku 605 pedagoogi. Propagandistide hulgas on 22 direktorit ja 14 õpetajat. Opepaasta algul seadis nõukogu järgmise tegevuse eesmärgid: suunata koolide õppusi nii, et kommunistliku kasvatuse teoreetilised probleemid oleksid seotud oma koolile praktikaga, et õppustel kavandataks teid raskusteks ülesaamiseks, et konkreetset kasvatustööd tutvustataks teiste pedagoogide kogemusi, et õppustel omandatu kajastuks õpetaja metoodilises töös ning eriti kutsetöös.

Formalismivaba kasvatustöö analüüs ja eesriindid pedagoogilise mõtte rakendamise nõuab pikemaajalist probleemiga tegelemist. Seetõttu on oluline, et etteandjad ning põhisõnavõtjad saaksid juba õppeaasta algul teada, millal tuleb egineda. Nii meie koolides toimatakse. Nüa keskkoollis määratakse igale referendile ka oponent. Nõukogu esimesel koosolekul valis iga liige endale programmi kõige südamele lähedasema teema, mille põhjalikult läbi töötas ning koolide õppustel nõuandjaks oli. Õppuste külastusgraafiku

koostamisel suunasime kooli nõukogu liikme, kelle teema oli pöevakorra. Kõige enam nõuti koolides nõukogu liikme esinema esteetilise ja teaduslik-ateistliku kasvatustöö teemadel. Üldse külastasid sel õppeaastal nõukogu liikmed 25 õppust. Vormistati infokaardid, mis positiivse kõrval märgivad ära ka õppuse puudused ja ettepanekud.

Peamine lüli, mille kaudu vahetasime informatsiooni, juhendasime koolide õppusi, olid koolidirektorite, õpetajate, olid koolidirektorite ja haridusosakonna pedagoogilise kaadri teadusliku kommunistliku kooli õppused. Haridusosakonnas peetud õppused ennetasid koolide vastavaid teemad õppust, sest eesmärk oli aidata kooli propagandisti korraldada õppust kohapeal. Kolmandal õppeaasta programmi 3 õppust viisime koolidesse, kus näitlikustamise võimalused parimad. Patriotismi ja rahvaste sõpruse teema avamiseks aitas kaasa Viljandi 5. keskkooli rahvaste sõpruse klubi «Vikerkaar» töoga tutvumine kohapeal. Õpilaste töökasvatuse probleem käsitlesime ÖTK-s. Lisaks töökasvatuse teoreetilisele küsimusele analüüsile tutvusime õpilastöödega, mis valminud praktikal. Ekskursioonid tiku-

ABIKS PROPAGANDISTILE MLHN TÖÖST VILJANDI RAJONIS

vabrikusse, autobassi, piima-kombinaati ja kauplusklassi andsid pildi õpilaste tööst praktikabaasides. Lõppõppus toimus baaskoolis, s. o. Abja keskkoolis, kus tutvustasime kooli metoodilist tööd teadusliku kommunistliku koolis. Koolidirektorite õpperingi propagandisti (tema oli ühtlasi ka nõukogu esimees) paremaks käeks olid metoodikaranduse kooli liikmed, kes oma uurimisprobleemiga õppust üles astusid. Näiteks Abja keskkooli direktori asetäitja A. Tildeberg teemal «Teaduslik-ateistlik kasvatuse», õpetaja-pensionär E. Salu-

veer — «Kõlbeline kasvatuse», Viljandi 4. keskkooli raamatukohajõudja R. Sinimaa — «Esteetiline kasvatuse» jt. Õppust ette valmistades arutasime nõukogu liikmetega läbi sisulise ja metoodilise igat õppuse käiku. Oluliselt orientiiriks pidasime ajakirjade «Politišeskoje Samobrazovanije» ja «Sovetskaja Pedagogika» vastava teema metoodilist käsitu. Reegliliselt kujunes igal õppusel NLKP Keskkomitee 1983. a. juunipöenu materjalide teemakohane käsitamine. Häid soovitusi selle kohta leidsime ajakirjast «Vospitanije Skolnikov» (nr. 5 ja 6 1983).

Töötades esimesel teemaõppusel läbi ideelis-poliitilise kasvatuse küsimusi, eraldasime juunipöenu materjalidest kasvatustulku sisuga teemad, mida õppusel analüüsisime. Soovitasime seda teha ka koolides, et iga pedagoog tunnetaks oma ülesandeid täpselt.

Oluliselt oleme pidanud oma rajooni koolide positiivsete töökogemuste edastamist. Ideelis-poliitilises ja kõlbelses kasvatuses saavutatu on propageerinud koolide direktorid, ENSV teenelised õpetajad H. Tekko (Viljandi 5. kk.), E. Laprik (Viljandi 1.

kk.), H. Einer (Abja kk.), E. Lepik (Nuia kk.) ning Suure-Jaani kk. direktor U. Köpp. Põhjaliku ülevaate Nuia keskkooli töökasvatuse korraldusest andis E. Lepik. Igil õppusel on käsitlemist leidnud teemakohased Haridusministeeriumi käskkirjad ja juhendid. Vastavalt lõikele on kommenteeritud metoodikud ja instruktoriaid. Oleme oma õppustele kutsumasid teemasid ja spetsialiste. Sel õppeaastal on meil esinenud teadlastest õpetajad M. Titma, P. Kenkman, E. Loov, L. Ebre ja ENSV Haridusministeeriumi koolivalitsuse juhataja A. Eglo. Viljandi rajooni abiprokuröör M. Aru, alaealiste asjade komisjoni sekretär E. Eilonen. Direktoriõppustel oleme tutvustanud venekoolide perioodilise ilmunud head pedagoogilise artiklite selisukohti. Lõppkonverentsil esitasime SDV ajakirjast «Pädagogik» vägede ja teadlaste arvamusid igakülgselt arenenud harmoonilise isikuse kujundamisest. Osa oma soovitusi on nõukogu saatnud koolidesse kirjalikult, näiteks mõned probleemküsimused ideelis-kõlbelses kasvatustöö valdkonnas, kommunistliku moraal antipoodide käsitus, ettepanekud õiguslase kasva-

meie külalisi

Esti NSV-s viibis Saksas Demokraatliku Vabariigi Schwerini ringkonna haridustöötajate delegatsioon, kuhu kuulusid ringkonna haridusosakonna juhataja I. asetäitja Dietrich Leu, samast asutusest koolieelset kasvatuse peareferent Erika Sembritzki, Schwerini ringkonna Pärnimaale rajooni haridusosakonna juhataja Regine Wetzig ja Schwerini linna 4. lasteala juhataja Siegrid Burmeister. Külaliste huvikeskmes seisis koolieelse ühisikooli kasvatuse korraldus ning laste ja vabategevuse lasteasutustes, samuti tervisehälvetega laste erirühmade tööd. Nädal aega kestnud töövõisit algas 14. juunil vastuvõetuga Haridusministeeriumis. Kolleegide Saksas DV-st teravits minister E. Gretškina. Kohtumises osalesid ka ministri esimees asetäitja F. Oper, ministri

asetäitjad A. Tükk ja K. Luts, lasteasutuste valitsuse juhataja A. Kikas, tema asetäitja L. Liiva, PTUI direktor O. Nilsson ja VOT-i asedirektor R. Selg. A. Tükk ja K. Luts andsid ülevaate meie vabariigi koolieelse kasvatuse süsteemist ja struktuurist, õppekasvatustöö põhisuundadest, lasteasutuste võrgust, selle perspektiivsete eeslarendamisest seoses koolireformi elluviimisega. F. Oper kõneles üldiselt 6-aastaste laste õpetamise üleminerku ettevalmistusest. Minister E. Gretškina peatus koolieelse lasteasutuste ülesandetel, mida neil tuleb täita kogu ühisikooli sotsiaalset arengut silmas pidades.

Koolieelse kasvatuse probleemid ja lasteasutuste tööd oma kodulemaal valgustas Erika Sembritzki. Tõdeti, et mitmeti on need meil ja neil kattuvad. Vastuvõetule järgnes VOT-i külastamine — vaadati loovmänguvahendite vabariiklikku näitust ja filmi «Neli samm». Järgmistel päevadel käidi

mitmetes Tallinna, Pärnu linnas ja Harju rajooni lastepäevakodudes ja koolides, Kirovlinnas, näidiskarjatekoolis, Tallinna Pioneeride Paleses, Laste Loomingua Majas.

Tööst vaba aega veetsid Saksas DV külalised barokkmuusika kontserdil Raekojas, Kunstnikute Kadrirou, Kunstimuuseumis, muusikaliteaduslikul «Estonia», «Leegajuse» kontserdil Rocca al Mare. Linnateatrisõudõud näitasid külalised Tallinna vanalinnas ja uusel elumajaajans. Maarjapäeva meemorialaasambli. Piirita Purjesõudikeskust ja teisi huvivärsusi.

Saksas DV Schwerini ringkonna haridustöötajate delegatsioon lahkus Eesti NSV-st 21. juunil.

VIIVE LEHT

Pildil paremal: Regine Wetzig, Siegrid Burmeister, Erika Sembritzki ja Dietrich Leu vestlemas haridusminister Elsa Gretškina. ARVI KRIISI foto

UUSI ÕPETAJA-METOODIKUID JA VANEMÕPETAJAI

Esti NSV Haridusministeeriumi käskkirjaga kinnitati vabariikliku ja Tallinna linna üldhariduskoolide õpetajate atesteerimiskomisjonide otsus õpetaja-metoodiku ja vanemõpetaja nimetuse omistamise kohta.

ÕPETAJA-METOODIKU nimetuse pälvivid:

- Aava, Veljo — C. R. Jakobsoni nim. Viljandi 1. keskkooli füüsikaõpetaja, Eesti NSV teeneline õpetaja; Fedortsova, Lidia — Valga 2. keskkooli keemiaõpetaja; Maasik, Tiit — Otepää keskkooli keemikaõpetaja; Must, Mall — Nuia keskkooli vene keele õpetaja; Must, Ruth — V. Kingissepa nim. Kingissepa 1. keskkooli inglise keele õpetaja; Ojason, Külli — Viljandi 5. keskkooli füüsikaõpetaja; Oopkaup, Valentin — V. Kingissepa nim. Kingissepa 1. keskkooli matemaatikaõpetaja; Oruste, Elle — Haapsalu 1. keskkooli saksa keele õpetaja; Rand, Linda — Valga 1. keskkooli ajalooõpetaja, Eesti NSV teeneline õpetaja;

- Reinart, Snaidla — A. Müürisepa nim. Orissaare keskkooli vene keele õpetaja; Reimäe, Arseni — Suure-Jaani keskkooli füüsikaõpetaja; Saaberg, Lehti — Haapsalu 1. keskkooli eesti keele õpetaja; Saan, Eha — P. Antsiborenko nim. Lüllemäe 8-kl. kooli matemaatikaõpetaja; Saar, Silvi — Olemõisa algkooli õpetaja, ENSV teeneline õpetaja; Saava, Tiit — Tallinna 44. keskkooli bioloogiaõpetaja; Sadovnikov, Viktor — Tallinna 51. keskkooli kehalise kasvatuse õpetaja; Säre, Koidula — J. Kreuksi nim. Tallinna 37. keskkooli algklasside õpetaja; Sepp, Ivi — Tallinna 52. keskkooli eesti keele õpetaja; Tuis, Ole-Maria — J. Kreuksi nim. Tallinna 37. keskkooli matemaatikaõpetaja; Uudelepp, Helgi — Tallinna 1. keskkooli matemaatikaõpetaja; Vias, Milvi — A. Müürisepa nim. Orissaare keskkooli kehalise kasvatuse õpetaja;

- VANEMÕPETAJA nimetuse said: Baum, Riina — J. Köleri nim. Viljandi 4. keskkooli füüsikaõpetaja; Dorch, Lehti — Taebala keskkooli geograafiaõpetaja; Eisen, Silvia — Tsigullina keskkooli algklasside õpetaja;

- Grünbach, Rein — C. R. Jakobsoni nim. Viljandi 1. keskkooli kunstõpetaja; Helvis, Ivi — Viljandi 5. keskkooli keemiaõpetaja; Jemeljanova, Jevgenia — Tallinna 53. keskkooli algklasside õpetaja; Jõgis, Reet — Ridala 8-kl. kooli eesti keele õpetaja; Kalaspook, Milvi — Viljandi 3. 8-kl. kooli kehalise kasvatuse õpetaja; Kamenik, Inge — Valga 1. keskkooli geograafiaõpetaja; Karjamaa, Ene — Kärdla keskkooli algklasside õpetaja; Karu, Valli — A. Rulli nim. Mustla keskkooli algklasside õpetaja; Klitsner, Naime — J. Kunderi nim. Tallinna 32. keskkooli ajalooõpetaja; Koel, Hilja — Kahta 8-kl. kooli eesti keele õpetaja; Kook, Heaviv — Nõva 8-kl. kooli geograafia, bioloogia ja ajaloo õpetaja; Kukrus, Vilma — Tallinna 1. keskkooli füüsikaõpetaja; Kuus, Leili-Linda — Nuia keskkooli algklasside õpetaja; Lahe, Rein — Muhu 8-kl. kooli matemaatikaõpetaja; Lange, Esta — Kärla 8-kl. kooli eesti keele õpetaja; Liiv, Milvi — Suispea 8-kl. kooli eesti keele õpetaja; Leontjeva, Svetlana — Tallinna 53. keskkooli vene keele õpetaja; Lovvili, Aino — J. Kreuksi nim.

- Tallinna 37. keskkooli eesti keele õpetaja; Lõhmus, Kaie — Võhma keskkooli algklasside õpetaja; Lääs, Eda — Taebala keskkooli muusikaõpetaja; Madrus, Saima — Kasari 8-kl. kooli bioloogia- ja geograafiaõpetaja; Metsmaa, Hilja — Kingissepa 2. keskkooli füüsikaõpetaja; Müüripeal, Virve — Tallinna 51. keskkooli eesti keele õpetaja; Ojaperv, Aino — Tallinna 44. keskkooli geograafiaõpetaja; Ojaveski, Maille — Tallinna 43. keskkooli vene keele õpetaja; Pennonen, Hilja — Valga 1. keskkooli matemaatikaõpetaja; Pihus, Valke — Kingissepa 8-kl. kooli saksa keele õpetaja; Pöder, Anne — J. Köleri nim. Viljandi 4. keskkooli algklasside õpetaja; Pärn, Maria — Kingissepa 2. keskkooli vene keele õpetaja; Ratsopepp, Maret — Valga 2. 8-kl. kooli inglise keele õpetaja; Rätsep, Sirje — Viljandi 5. keskkooli muusikaõpetaja; Rätsep, Vilma — V. Kingissepa nim. Kingissepa 1. keskkooli matemaatikaõpetaja; Saar, Tiit — Viljandi 5. keskkooli eesti keele õpetaja; Saaremets, Hugo — J. Kunderi nim. Tallinna 32. keskkooli füüsikaõpetaja, Eesti NSV teeneline õpetaja;

- Sepp, Aime — Tiirimetsa 8-kl. kooli algklasside õpetaja; Sillaste, Urve — Valga 1. keskkooli inglise keele õpetaja; Sokk, Ene — Tallinna 44. keskkooli geograafiaõpetaja; Sova, Helle — Suure-Jaani keskkooli matemaatikaõpetaja; Zavarina, Olga — Valga 3. 8-kl. kooli keemia ja bioloogia õpetaja; Tallo, Ilder — Otepää keskkooli kehalise kasvatuse õpetaja; Teras, Evald — Kärdla keskkooli muusika ja ajaloo õpetaja; Tildeberg, Viive — Abja keskkooli eesti keele õpetaja; Toodo, Male — Tsigullina keskkooli matemaatikaõpetaja; Tšuvilina, Anna — Tallinna 52. keskkooli algklasside õpetaja; Turpakova, Tamara — Tallinna 53. keskkooli algklasside õpetaja; Täpsil, Milvi — Käina 8-kl. kooli algklasside ja füüsikaõpetaja; Vaha, Valke — J. Saadi nim. Leisi keskkooli kehalise kasvatuse õpetaja; Valdama, Hilja — Tõrva keskkooli eesti keele õpetaja; Vares, Ene — Kõpu 8-kl. kooli matemaatikaõpetaja; Varik, Helju — Kaali 8-kl. kooli matemaatika ja füüsika õpetaja; Vinkel, Helgi — J. Saadi nim. Leisi keskkooli vene keele õpetaja.

MALEVLASED MALEVAST

Toimetusele kirjutas kolme suve malevalumest Tartu 5. keskkooli õpetaja vanemkomandör Liina Klink, kes komandöriplüüs alustas TRU tüdengina koduselkiva rühmaga. Mullu suvel esindas Alastikivi õppim Tartu piirkonda Eesti Õppimalevala parimate rühmade kokkutulekul Rannal. Üksmeelne ja teotaheline rühm saavutas seal viienda koha. Sel sügisel korraldas komandör oma endiste malevalaste hulgas ankeetküsitlust, mille kokkuvõtet lugejatest toome.

Täna-homme antakse viieteistkümnese Eestimaa linnas avastart Eesti Õppimalevala 18. töösüveks. Seeprast arvan, et vahet oleks just täna paslik pedagoogidest komandöridel, malevalafunktsionäridel, lastevanematel ja teistel, kes sel juhul malevalaprobleemidega kokku puutuvad, tutvust teha malevalaste arvamustega töösüvete korraldusest. Veldi vastajatest Oma arvamust malevasuve kohta avaldasid 25 õpilast kaheksast Tallinna ja Tartu keskkoolist, kellest 18 neid ja 7 noormeest. 21 neist lõpetas tänavu keskkooli. Mullu võitis esmakordselt malevõitluse osa 8 õpilast. 7 õpilast olid veetnud kaks ja 10 õpilast juba kolm suve Eesti Õppimalevalas. Sellest võib teha järelduse, et tege pole sugugi vähikutega. Lastevanemate informeeritus malevast on siiski veel pinnapealne: vaid kolmes vastuses oli märgitud, et isa-ema on teadlikud maleva elu- ja töökorraldusest. Enamik märkis — üldjoontes teavad midagi. 17

õpilast märkis sellele vaatamata, et neid lubatakse malevasse meelsasti, 6 õpilast pidi nõusoleku välja võitlema. Kõige enam mõjutas õpilaste meelest vanemate arvamust malevas käinute endi juht, veerand küsitletute vanemast usub tavalte väest kuldut ja massitevaevahendite mõju vaid kaks isa-ema. Järelikult tuleb enam selgitustööd teha just lastevanemate hulgas. Selle üle tasuks mõelda eelkõige ettevalmistusprotsessid ja igas rühmas korraldada lastevanemate külastuspäevi, sest oma silm on kuningas.

Ankeet esitas küsimuse: kas malevasse tule lubaks oma lapsuusi EOM-i? Jaatavalt vastas 22 õpilast, kolm kõhles. Kuidas suhtutakse meie koolides Eesti Õppimalevalasse? 15 õpilast kinnitas, et nende koolis juhtkond ja õpetajad suhtuvad Eesti Õppimalevalasse olumusse pooldavalt. 9 õpilast teatas ükskõksusest ja 1 õpilane tõrjuvast suhtumisest. Kurb on see ükskõksust tõdeda linnakoolide puhul. Midagi rõõmustavat ei saanud teada ka õppilasomavalitsuse osas koht malevasuve ettevalmistamisel. Poolel vastajatest märkisid, et nende koolis puudub eluajaline EOM-i koolistap ning vaid 10 õpilast pidasid kooli komsomollikomitee suunavat rolli malevasuve ettevalmistamisel märgatavaks. Ülejäänud vastasid, et nad pole sellest eriti aru saa-

nud. Võib-olla on meie koolide komsomollikomiteed teiseks pooldaastaks, mil algab maleva komplekteerimine, juba väsinud. Pealegi peetakse märtsis-aprillis aruande- ja valimis-koooleid ning siis võivad malevalaprobleemid tagaplaanile jääda. Kus on väljapääs?

Ometi on EOM linnaõpilaste hulgas populaarne. Küsimusele, mitu õpilast on sinu klassis malevas käinud, vastati järgmiselt: kuni 3 õpilast — ühes ankeedis, 4–7 õpilast kuues ja 8 ning enam õpilast kaheksateistkümnese ankeedis. Pärts oma klassiga malevasse mineku soovil avaldas vaid kolm õpilast, 16 olid sellele resoluutselt vastu. Eelistatakse minna üksik või koos sõbraga. Järelikult — mida vähem tutvustatakse, seda etem. Loomulikult tahetakse malevarühmas leida uusi tutvavaid, leevendada suhtlemisvõrgust. On siingi, mille üle koolis ja klassikollektiivis mõeldas tasuks. Mida ootad malevasuve? Eeltoodu kinnituseks seadis enamik õpilasi esikohale talvise suhtlemisvõrgu korvamise, seejärel talvise taskuraha teenimise ning pärast seda maatoõ

ja vahelduse linnamüüjööle, enesetäienduse jms. Rõõmustav, et linnalast tõmbab maatoõle ja esikohale ei sea ta sugugi pika rubla teenimist. Töötageist peetakse iseenesestmõistetavaks, mis ei vajagi erilist rõhutamist. Seda olen oma rühmas ka ise kogunud.

Õpilased pidasid rühma elus tähtsaimaks järgmisi momente: omavahelisel heid läbissamist, ladustat töökorraldust, arusaavaid komandöre, töötasu jne. Vaba aja sisustamisel peeti vajalikuks magnetofoni ja spordivarustuse olemasolu. Vajadust tunti ajalehtede ja raadio järele. Pärts viimasena nimetati teletit (paljud olid selle ankeedis isegi maha kriipsutanud) — ilmselt talvise telerivastamise mürgitus. Malevarühma kujundab komandör. Komandöri rollis sooviti näha mees- ja naiskomandöri. See on igati loogiline, sest on ju rühmas tütarlapse ja noormehe. Tütarlastele on vaja helimehi ja taktitundelisemat lähenemist kui poistele, viimastele omakorda on jälle vaja kõva mehekihti (õna). Üks noorimees oli ankeedis lisanud omapoolse märkuse: «Kaks naiskomandöri on malevarüh

(3. lk. järg.)

7. klassis on põhiliselt ala-teenak käitumise küllakäigul, kingituste andmine ja vastuvõtmise sobitakse piite ja tekstiilide (külas viibimine, küllaliste viigakas kohtlemine, täidetakse sõnalüki, koostatakse dialooge (kingituste ostmine, ülendamine ja vastuvõtmine).

8. klassis käsitletakse kõige-

pealt neiu ja noormehe viisakat suhtlemise (tekstide analüüs, plüüd ja tekstiilide koostamine).

Kosmeetikavahendite tutvustamine sobib täita sõnalüki. Teemal «Küllaliste vastuvõtmise» harjutatakse dialoogi, justatakse kava või sõnaühendite abil küllaliste viisakat kohtlemist.

Tartu abikooli kogemuste põhjal paraneb nimetatud har-

jutustüüpe kasutades õpilaste orienteerumise olustikuprobleemide märgatavalt. Lisagem, et kõik nimetatud ülesanded täidavad peale selle kõnearenduse ülesandeid.

EHA VIHIM,
Tartu abikooli õpetaja

KARL KARLEP,
TRÜ eripedagoogika kateedri juhataja

VAETI ÕPETAJATE TÄIENDUSKOOLITUSE PROBLEEME

9.—12. maini olid meie Õpetajate Täiendusinstituudis külas Lätid, Leedu, Moldaavia õpetajate täiendusinstituutide direktorid, nende asatäitjad teadustöö aial ja kateedrijuhatajad. Oli esindatud ka Läti VOT-i ainukesena eksisteeriv vene keele kateeder. Toimus traditsiooniline seminaritüüpdamine õpetajate eneseharimise täienduskoostöö süsteemi. Kõneldi pedagoogilise kogemuse uurimise ja pedagoogikateaduse rakendamise kohta õpetajate enesetäiendamise alustel.

Sellesse koosseisu kokkusaamine oli juba kolmas. Eelnevalt on need kokkuvõtteid toimunud Riias ja Kišinjovis. Esmakordselt aga jõudisime oma ettekanne teeside väljandamisega. Seminaritüüpdamine juhindus mõttest, kui-võrd tähtis on kõigil omandada eneseharimise meetodid, õppida ise ja aidata selle teisi. Eneseharimine on tähtsaim õpetaja enesetäiendamise vorm, mis seisneb enda ja kolleegide pedagoogilise kogemuse mõtestamises ning üldistatades saavutuste vitamiinide. Õpetajate kvalifikatsiooni tõstmise tõhususest saame kõ-

neldada siis, kui täiendusüsteem liitub meetodilise tööga ühtsese süsteemiks ja teostub õpetaja eneseharimises. Seda ideed toetas Leedu psühholoogikateedri juhataja A. Grigoni uurimus, mille kohaselt 45% õpetajatest saab kõige suuremas mahus nii pedagoogika- kui psühholoogiateadmistest ja -oskustest enesetäiendamise teel ning 29% õpetajatest kooli ainekomisjoni. Seega on õpetajate kvalifikatsiooni tõstmise süsteemis keskne õpetajate enesetäiendamise ja kooli ainekomisjoni töö korraldamine ning juhindamine.

Vahetati kogemusi teadustöö meetodika, täienduskursuste diferentseerimise jom. üle. Õpetajate täienduskoostööte saad ühised probleemid ühtse lahendusena ja uurimused selles valdkonnas annavad alust loota, et on võimalik mõni teadustöö praktikasse viia. Toetudes senistele eksperimentaal kogemustele teokselt selgub, et õpetaja enesehariva tegevuse resultatiivsus nimel on vaja tõhusat abid just õpetajate enesetäiendamise: kujundada õpetajate vajadus ja võimalused enesetäiendamiseks, keskendada neid oma pedagoogil-

Küllalised Lätid, Leedust ja Moldaaviast VOT-is.

se tegevuse analüüsi, tugevdada enesetäiendamise individuaalsete ja kollektiivsete vormide seot, enesetäiendamise tulemuste analüüsi tulenevalt rakendada saavutusi praktikas ja kujundada õpetajate aktiivsus meetodilises töös, tugevdada funktsionaalset seost õpetajate kvalifikatsiooni tõstmise alamsüsteemide vahel

õpetajate eneseharivaks tööks ettevalmistamisel.

Lisaks teadustööle vahetati kogemusi ka kateedrite töös korraldusest, tutvuti Tallinna ja Tartu kultuurilooliste kohtadega, külastati Tartu 12. keskkooli jpm.

SYLVIA HERMAN,
VOT-i pedagoogikateedri juhataja

Käesoleval ajal, mil väga palju räägitakse töökasvatusest, selle sisust, meetoditest ja vahenditest, on väga vähe juttu õpilastepoolsest töösessuhtumisest, nende arusaamisest töö vajalikkusest ja töö osast inimeste igapäevases elus. Ometi ei saa vaadata töökasvatust ainult pedagoogide vaatevinklist, sest aktiivne pool tööpötsessis (töökasvatuse) on ka õpilane, kelle hoiakust, huvidest, töö kui vajaduse mõistmisest oleneb töö tulemus.

Meil puuduvad laialaialustatud andmed ja uurimused õpilaste töösessuhtumise kohta. 1982. a. ilmus kirjastuse «Pedi-doonika» väljaandl D. Feldštein raamat «Noorukite ühiskondlikult kasuliku töö psühholoogilised alused», milles autor põhjalikult analüüsib lapse ja õpilase arengu vanuse- ja perioodilise kaupa ning teeb ära lga perioodi juhtiva tegevuse iseloomustuse. Ta kirjutab, et alates 11.—12. eluaastast ei ole õpilase juhtivaks tegevuseks enam õppimine, vaid õppimise kõrval muutuvad olulisteks paljud huvialad ja tegutsemine mitmesugust ühiskondliku elu aladel: spordis, isetegevuses, tehnikas, ja kunstiringides, muusikakoolis, eksperimentaalses tegevuses j.m. See vanus on ka kõige sobivam aeg õpilaste lülitumiseks ühiskondlikult kasuliku töösse, mida saab korraldada nii klassi- kui kooliväliselt, kuid kasu toob ta ainult siis, kui töökorraldus on hoolikalt läbi mõeldud ja õpilastele on nende töö tulemus näha. Kõige olulisemaks ühiskasuliku töökülgedeks peab D. Feldštein järgmisi: 1) töös kujunevad õpilastel välja väga laialdasel arengulise suhted, mis võimaldavad üksteist hästi tundma õppida, 2) õpilaste ees avanevad töö kühelised ja väärtuselised küljed, 3) ühise tegevuse kaudu astuvad õpilased senisest kõrgemale suhtlemisastandile töökasvatunega ja 4) töökasvatunest saadava töökasvatunest tunnustust, mis on eriti oluline õpilase eneseväärikuse arengule ja isikuse arengule tervikuna.

D. Feldštein toob ära ka arvulised andmed õpilaste suhtumise kohta ühiskasuliku töösse. Nii suhtuvad töösse positiivselt 10—11-aastastest õpilastest 88%, 13—14-aastastest 71% ja 15—16-aastastest 56%. Huvi ja positiivne suhtumine languse põhjusteks peab D. Feldštein kindla, läbimõeldud süsteemi puudumist ühiskasuliku töö planeerimisel ja läbiviimisel.

Läbimõeldud töökasvatuse süsteem pole olnud mitte ainult üldhariduskoolides, vaid ka vaimse ja kehaliste puuetega laste koolides, kus pannakse alus kasvandike töösessuhtumisele, hoiakutele ja arusaamistele töö vajalikkusest. Lähed ja enamik nende koolide lõpetanud kehaleste tööle mitmesugustest rahvamajandusharudest.

Alljärgnevas anname ülevaate kurtide õpilaste suhtumisest ühiskasuliku töösse, kusjuures tulevad vaatluse alla järgmised küsimused:

- Missugune on õpilaste suhtumine erinevatesse töösse?
- Kuidas õpilased mõistavad igapäevase töö tähtsust?
- Missugused omavahelised suhted kujunevad õpilastel välja töö käigus?
- Kas on erinevusi poiste ja tüdrukute töösessuhtumises? Nendele küsimustele vastuse saamiseks küsitlesime Põrkuri eriseariatakkolli kaheksakümnest 4.—12. klassi õpilast (neist 34 tüdrukut, 46 poissi).

Katsetulemuste analüüs näitab erinevusi eri vanuse õpilaste, poiste ja tüdrukute ning

KURTIDE ÕPILASTE TÖÖSSE-SUHTUMISEST

teha ilma kasvataja sundimiseta.

Koduste tööde tegemises ilmneb erinevus vanusest ja elukohast olenevalt: nooremad õpilased on kodus vähem tööl rakendatud kui vanemad, linlastel on koduste tööde tegemise võimalus vähem kui maapiilastel.

Laste kodune töö sõltub ka vanemate tööalast: need lapsed, kelle vanemad töötavad põllumajanduses, käivad emadega koos tööle — karjalaudas, põllutööle, aiandis. Vanemate klasside õpilased teevad palju koduseid töid: käivad kaupluses, teevad süda, koristavad tuba, käivad heinatööle, korjavad marju ja metsas j.m. Poisid teevad remont ja ehitustöid. Murettekitav on isade väheene osa laste töösse suhtumisel. Ainult 4 poissi kirjutasid, et nad teevad isaga koos töid: remondivad mootorratast ja autot, sõidavad traktoril, üks märkis, et käib isaga koos merel kala püüdmas.

Õpilased ei erista oluliselt poiste ja tüdrukute sobivaid töid. Kokku nimetasid õpilased 29 tööd. Nii poisid kui tüdrukud kirjutasid, et nii ühed kui teised võivad puid saagida ja lõhkuda, süda teha, teha aiatööd, tuba koristada, korterit remontida, ehitada, maad kaevata, autot juhtida, pesu pesta jne. Esemisel pilgult tundub kõik enam-vähem korras olevat, kuid lähemal analüüsil selgub, et poisid peavad nõudepesemist sobivaks nii tüdrukutele kui poistele, kuid tüdrukud arvavad selle sobivat poistele, mitte tüdrukutele. Ka muudes majapidamistöös peavad tüdrukud oluliselt, et poisid neid abistaksid ja ootavad isegi poistepoolset initsiatiivi. Tüdrukute positiivne suhtumus igapäevasesse kodustesse töösse tuleb juhindada varakult, et nad hakkaksid tõsiselt tunnetama enda kui tulevase naise rolli kodus.

Mida lähemal on kooli lõpetamine, seda konkreetsamad on õpilaste tulevikuplaneid. Nooremteel on elukute valiku võimalused palju suuremad kui tüdrukutele: poisid nimetasid 12 tüdrukud 4 ametit. Tüdrukud tahavad enamikus tööle asuda kodus ja õmb-lustööle, ka aiandis ja üks kanakasvatuse. Poisid nimetasid kõige rohkem puusepa ja tiseritööd, remonditööd, ehitust (kuid kurte ei saa ehitustööd rakendada), kingse-tööd, autoremonditööd j.m.

Kokkuvõtteks võib kurtide õpilaste suhtumise kohta ühiskasuliku töösse öelda järgmist:

- Mida rohkem õpilased konkreetset igapäevast tööd teevad, seda paremaks kujuneb töösessuhtumine — vanemad õpilaste tunnetavad täielikult töö vajadust ja saavad sellest ka rahulduse. Vanemate klasside õpilastel on kindlad nõudmi-d ja ootused töökasulise suhte, samuti tunnetavad nad vastutust oma töö tulemuste eest.
- Ühine töö aitab õpilastel paremini üksteist tundma õppida, selle käigus kujunevad head omavahelised suhted.
- Poiste ja tüdrukute töösessuhtumine on erinev: poistele meeldib tööpötsess kui niusugune, isenda kui mehe kehale mõistamine töös; tüdrukud huvitab rohkem töö esteetiline külje, tulemus on esteetiline ja praktiline väärtus.

Töötulemuste hindamisel peaksid pedagoogid erinevalt lähenema poistele ja tüdrukutele, s. t. esile tõstma töö neid külgi, mis vastavalt on olulisemad tüdrukul kui tulevase naise ning poisi kui tulevase mehe rolli tunnetamisel.

TIU PUIK,
TRÜ eripedagoogika kateedri vanemõpetaja

ASJALIK PEDAGOOGIKAPÄEV

Pedagoogikapäev, Tartu 1. vabastus töös, säästlikkus, valvatus meie kodumaa kaitses. Andmestik kõneleb, et paljudes kodus puuduvad lastel pidevad töökasvatuse, nooremad lühiajalised kohustused. Aia-koormatus on üks tarbijaku ellusuhtumise arendajaid, siit saab kalgise ka vähene austus vändas mõtet, et vähem on vamaerialle. Saadud andmestik vääril tähelepanu tagasidena — see informeerib õpilaste arusaamist ja võimaldab teha korrigeerivaid ainetunni (ajalugu, geograafia, kirjandus, vene keel, seostamisvõimalused teisteks tundides).

Häädusõpetuse põhimõtetel teadust ja verbaalse materjali valikust andis sisuka ülevaate kuuldekabineti instruktoriga pedagoog M. Usar. On ju närmikute ja kõnehälvikute kooli töös märkida kuuljate õpilaste kõnet, mis oleks inimestega suhtlemisel kõigile mõistetav. Koolis koondatud selleaadne materjal on kõigile pedagoogidele kasutamiskauguses.

Vanemõpetaja A. Nemvalts analüüsib küsitlustulemusi õpilaste koduste töökohustuste ja

võimaluste kohta ning töökasvatust klassivälisel ajal. Andmestik kõneleb, et paljudes kodus puuduvad lastel pidevad töökasvatuse, nooremad lühiajalised kohustused. Aia-koormatus on üks tarbijaku ellusuhtumise arendajaid, siit saab kalgise ka vähene austus vändas mõtet, et vähem on vamaerialle. Saadud andmestik vääril tähelepanu tagasidena — see informeerib õpilaste arusaamist ja võimaldab teha korrigeerivaid ainetunni (ajalugu, geograafia, kirjandus, vene keel, seostamisvõimalused teisteks tundides).

Häädusõpetuse põhimõtetel teadust ja verbaalse materjali valikust andis sisuka ülevaate kuuldekabineti instruktoriga pedagoog M. Usar. On ju närmikute ja kõnehälvikute kooli töös märkida kuuljate õpilaste kõnet, mis oleks inimestega suhtlemisel kõigile mõistetav. Koolis koondatud selleaadne materjal on kõigile pedagoogidele kasutamiskauguses.

Vanemõpetaja A. Nemvalts analüüsib küsitlustulemusi õpilaste koduste töökohustuste ja

VOISTLESID NOORLÜPSJAD

Juunikuu esimesel nädalal kogunes kolmandat korda omavalitsuse ja teadmisi võrdlema ning meistrilist tarkusi saama üldhariduskoolides lüpsiopeeraatori eriala õppijate vahel: Viljandi rajooni Gagarini-nim. NST-s toimusid vabariiklikud masinlõpsivõistlused, kus omavahel katsumisjõudu ka koolinoored. Osales 15 tütarlast, kes esindasid üldhariduskooli ja OTK-sid, kus lüpsiopeeraatorid ette valmistatakse.

Nagu kahel eelmisel aastal, nii ka seekord võistlesid tütarlapsed süüdist töökasvatunega ja nende tulemustest näitasid, et vähestest kogemustest hoolimata olid valmis astuma täienduskooli lüpsiopeeraatori eriala õppijateks. Kahe eelmise võistluse edukamad ongi sellele teele astunud, kusjuures 1 vabariiklike võistluse ja 1982. a. üldilaulu kooliõpilaste lüpsivõistluse võitja Maarika Roos (Jõgeva rajoon) võistles seekord noorlõpsjate arvestuses ja saavutas II koha.

Seegi kord olid edukad Jõgeva rajooni koolitõdrukid: 1. koha saavutas järjekordselt Maarja keskkooli õpilane — Anu Ots (juhendaja Kulla Vapera), kes oli esimene ka lüpsiopeeraatori montaaži ja lõpsis, 2. koha kuulus Anneli Lõunela Rakke keskkoolist, kes oli parim vastaja viktorini küsimustele (juhendaja Eha-Agnes Mägi), 3. kohale jäi Tiit Kose Puurmani keskkoolist (juhendaja Artur Prok).

Paremaid autasustasid ENSV Agrotööstuskoondis ja Haridusministeerium, ka kõigile teistele osavõtjatele jäi võistlusi meenutama päevakirjanduse sissekirjutusega raamatuteksten.

Seekordest masinlõpsivõistlused näitasid, et lüpsiopeeraatori eriala õppimise vastu on meie vabariigis üldhariduskoolides hakatud kasvavat huvi tundma, teadmiste-oskuste omandamise ja edasiandmise

MALEVLASED MALEVAST

levlased eelkõige ladusast töökorraldust ja abi vaba aja veetmisel (korras elu ruume magnetofoni, raadiot, autobussi jne.), samuti normaalset tootlustamist.

Huvitav töik on seegi, et liigemale pooled malevlased ei

ELUKUTSE — SANITAARARST

saam ülesanne on tervete ter-vise säilitamine.

Sanitaararsti töök on laialdane. Nad kontrollivad ja uurivad inimest ümbritsevaldas-vestingimusi, töökohasid ja sotsiaalselt olustikuid, nende mõju üksikindlile ja kollektiivile. Sanitaararsti va-javad töökohasid, koolid, lasteasutused, sõjakid, kauplused, tootlustusettevõtted, piima-farmid, toiduainetööstuse ettevõtted, veeravustus, puhkekohtad jne. Viimastel aastatel tegeletakse süvenenud keskkonnakaitsega. Töövaldkond üha laieneb, sest teaduslik-tehnilise progressi rahvamajanduses kaasnevad uued ülesanded sanitaararstidele, kes peab oskama ette näha selle progressi võimalikke seaduspäraseid hügieeni aspekte. Ta peab nendest kasutama inimese tervisele positiivseid ning leida lahenduse kahjulike mõjude vältamiseks.

Sanitaararst peab mõistlikult ühendama sotsiaalsel kunstiteadusel põhinevat käitumise-norme oma administratiiv-ameetkondide ülesannete täit-misega. Nad juhinduvad oma töökohasid ja vanemõpetajate kontrollivad selle tähtsust ja mõjuks. Meie maal on seadusandlus süsteem kõikehara-v, alates selle aluskomun-dist — NSV Liidu konstitutsioonist ning lõpetades arvukate sanitaaralaste eeskirjad ja normidega.

Sanitaararst läbib oma töökohas inimestega, kes vastutavad

JALOOÕPETAJAD KÄISID KIHNU SAAREL

Valga rajooni koolide aja-looõpetajad (sektiooni juha-taja Valga 1. keskkooli re-ktori asetäitja, Eesti NSV teeneline õpetaja Vikki Pen-nonen) käisid huvitava ekskursioonil Kihnu saarel. Tut-vuti Kihnu 8-kl. kooliga, selle õppekabinettide ning kooli-aia. Pärnu Koduloomu-seumi Kihnu filiaals kuu-nes hea ülevaade saare ajaloo-st, inimestest ja eluolust. Käidi ka saare tuuletorni juures, vesteldi kohalike inimestega, saadi teada palju uut ning hu-vitavat selle väikesaare inimese igapäevastest tööst ja elust.

ELMAR RATASSEPP

ÕNNITLEME TEID!

- Andrei Murk, Põltsamaa keskkooli endine õpetaja, 85. sünnipäeval.
- Valeria Kallio, A. Jakobsoni nim. Pärnu 1. keskkooli endine direktori asetäitja, ENSV teeneline õpetaja, 75. sünnipäeval.
- Maria Paugust, Pärnu 4. keskkooli endine õpetaja, 75. sünnipäeval.
- Anni Saar, Jõgeva keskkooli endine õpetaja, 70. sünnipäeval.
- Agnes Kangro, Jõgeva kutsesuundla artst, 60. sünnipäeval.
- Ralf-Roland Rünk, Haapsalu Sanatoorse Internaatkooli endine kasvataja, 60. sünnipäeval.
- Vassili Külaots, Tallinna 27. 8-kl. kooli õpetaja, 55. sünnipäeval.
- Ilse Vapper, Kose-Lüli Sanatoorse Metsakooli kuu-aeg-ne kasvataja, 55. sünnipäeval.
- Milvi Truu, Tallinna 29. 8-klassilise kooli kuu-aegne õpetaja, 50. sünnipäeval.
- Virve Viibika, Maardu keskkooli õpetaja, 50. sünnipäeval.

KOOLI LAULPÄEV

Igal aastal korraldab Audru keskkool laulupäeva. Tänavu sel laulupäeval esinesid Audru soovhoosi pargis lastekoor «Päasuke» õpetaja Aili Tamme juhatusel, rahvatantsurühmad pedagoogide Helgi Rootsi ja Piret Vainuti ettevalmistusel ning muusikate segatantsurühm õpetaja Sirje Aija juhendamisel. Veer aastat üles puhkpillipoisid, solistid, kooli naiskoor. Küllalises eaines peol rahvusvahelise ja üldilaulu konkursi laureaat Neeme Birn.

Lõpetuseks autasustati kollektiivide juhte. Audru soovhoosi klubihoones oli avatud õpilastööde näitus.

LEO TAEAL

TEADAANDED

- Tallinna 6. kutsesekskooli vabastus õppeaastast ajaloo-, matemaatika- ja keemiaõpetajaid ning meistril metalliõde erialale. Tallinna Kullini 98 vöi helistada tel. 47 47 01.
- Tamsalu keskkooli vabastus õppeaastast inglise keele ning vene keele ja kirjanduse õpetajaid, Kindlustatakse korteriga.
- Järva-Jaani keskkooli vabastus õppeaastast alates töökohas ühiskasuliku õpetajate. Korteri olemas. Teated tel. 6 33 86 vöi 6 33 57.
- Tartu rajoonis avatav Olenurme keskkooli vabastus kõrghariduse muusikaõpetajate. Süvendatud õpetuse klassid. Soodsad töökohad.
- Kiviõli 1. keskkooli vabastus ajaloo-, bioloogia- ja bioloogia-geograafiaõpetajate. Korteri olemas. Teated tel. 5 74 60 vöi 20240 Kiviõli, Viru t. 14.
- Kutsesekskooli nr. 25 vabastus tööle autode-tractorite, maaparanduse mehhaniseerimise, põllumajanduse mehhaniseerimise, lukksepa- ja keevitusõde õpetajate ja meistril. Samas vabastatakse kasvatajad. Võimaldatakse mugavustega korterid. Informatsioon 202820 Paide, Tallinna t. 46 kutsesekskool nr. 25. Tel. 2 17 38 vöi 4 18 82.

«Noukogude Õpetaja» ja «Noukogude Kooli» toimetust määstas ajakirja «Pikere» peatoimetajaks HARRI LEHISTET ja avaldab kaastunnet lasku-nu omastele.

Toimetaja J. SEPP

Toimetuse aadress: 200 001, Tallinn, Pikk t. 40.

Telefonid: üldtelefon 601-447, toimetaja telefonid 601-727 ja 601-447, vastutav sekretär 601-253, ideoloogiliseks 601-447, peatoimetaja ja teadusosak. 601-383, koolikorrastuse osak. 601-383, humanitarained ja esteetiline kasvatus osak. 601-447, algõpetuse osak. 601-727, töökasvatuse ja õhtukoolide osak. 601-318, korrektureer 601-935.

Väljaandja: Kirjastus «Pedi-doonika». Tallinn, Pärnu mnt. 8.

«Noukogude Õpetaja» ilmub igal laulupäeval.

Tellimishind: aastas 1 rub. 4 kop. poolaastas 62 kop., kvartaliks 26 kop. Üksik-numbri hind 2 kop.

Trükkikoht: Tallinn, Pärnu mnt. 67 a.

EKP Keskkomitee Kirjastuse trükkkoda, Tallinn, Pärnu mnt. 67 a.

«Noukogude üheta» — organ Ministerstva prosvedeniya ZSPR и Профсоюз Работников просветител-ной школы и научных учреждений Эст. ССР, гор. Tallinn.

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

MB-08304 Tellimise nr. 2387

[СОВЕТСКИЙ УЧИТЕЛЬ] ИНДЕКС 69783 НУКОГУДЕ ВПЕТАЯ

ARKADI REIGO

AUGUST SOLO, direktor